

Innspill til høring om statsbudsjettet 2027

Autorisasjon av logopeder

Mangelen på logopedtjenester er godt dokumentert i flere offentlige rapporter, blant annet Riksrevisjonens undersøkelse (Dokument 3:12 (2023–2024)) og Rambølls rapport for Helsedirektoratet (2025).

Logopedi er en selvstendig og internasjonalt anerkjent fagdisiplin. Logopeder er definert som en egen yrkesgruppe i den internasjonale standarden for yrkesklassifisering (ISCO-08).

Logopedutdanningen i Norge har vært på masternivå siden 2005 og følger europeiske standarder. Det utdannes om lag 100 logopeder årlig, men antallet studieplasser har ikke økt til tross for et voksende behov.

Utdanningen gir spesialisert helsefaglig kompetanse i forebygging, utredning og behandling av språk-, tale-, kommunikasjons-, stemme- og spise- og svelgevansker. Ingen annen yrkesgruppe har tilsvarende bredde- og dybdekompetanse på disse områdene.

I 2025 hadde 517 logopeder refusjonsavtale med Helfo. Staten har dermed innlemmet logopeder i helsetjenestens finansieringssystem og behandler dem i praksis som helsepersonell. Likevel står yrkesgruppen fortsatt uten autorisasjon og dermed uten de formelle kvalitetskravene, ansvarsforholdene og sikkerhetsmekanismene som følger av helsepersonellovgivningen.

I de fleste europeiske land er logopeder autorisert helsepersonell. Norge er blant de få landene som fortsatt mangler en autorisasjonsordning.

Autorisasjon vil sikre at bare personer med godkjent utdanning og riktig kompetanse kan bruke tittelen logoped. I dag er tittelen ubeskyttet, og personer uten godkjent utdanning kan tilby logopedtjenester. Det finnes konkrete eksempler på at dette skjer. Manglende kontroll med kompetanse og kvalitet svekker pasientsikkerheten.

Autorisasjon vil også gi brukerne bedre klagemuligheter og styrket rettssikkerhet. Dette er særlig viktig fordi logopeder behandler tilstander som kan få alvorlige helsemessige konsekvenser. Mangelfull oppfølging av svelgevansker kan føre til lungebetennelse, underernæring, reinnleggelser og i verste fall for tidlig død.

Logopeder arbeider både i helse- og opplæringssektoren. Autorisasjon vil gi yrkesgruppen en tydelig forankring i helselovgivningen, uavhengig av hvor arbeidsforholdet er organisatorisk plassert. Det vil gi myndighetene bedre forutsetninger for å planlegge, styre, samordne, finansiere, kontrollere og evaluere logopediske tjenester.

Manglende autorisasjon hindrer logopeder i å delta fullt ut i de digitale samhandlingsløsningene som helse- og omsorgstjenesten bygger på. Resultatet er dårligere arbeidsflyt, mer administrasjon, unødvendige forsinkelser og mindre sammenhengende tverrfaglige pasientforløp.

Autorisasjon vil gi en nasjonal oversikt over hvor mange logopeder som finnes, hvor de arbeider, og hvor behovet er størst. Uten en slik oversikt er det vanskelig å planlegge tjenestene i tråd med det økende behovet.

Autorisasjon kan også styrke utdanningen. Nasjonale rammeplaner og tydelige kompetansekrav vil gjøre det mulig å dimensjonere og utvikle utdanningene i tråd med samfunnets behov. På sikt kan dette bidra til flere utdannede logopeder og bedre tilgang til kvalifiserte logopedtjenester.

Autorisasjon av logopeder er et kostnadsnøytralt tiltak som vil styrke kvaliteten, pasientsikkerheten og myndighetenes styring av tjenestene.